

HERALD

NEODVISLÝ MĚSÍČNÍK POLITICKÝ, VĚDECKÝ A ZÁBAVNÍ.

HERALD vychází 14. dne každého měsíce. Předplatné celoročně 4 K 80 h., pololetně 2 K 40 h. Jednotlivá čísla po 40 h ve všech prodejích novin, trafikách a knihkup.

Redakce a administrace je v Praze, Smetanova ulice číslo 2 nové, kam také předplatné a dopisy řízeny buděž. Dopisy nefrankované se nepřijímají. - - - - -

ELÉNA Z ŘÍTKY.

Historické drama o čtyřech dějstvích.

OSOBY:

Barbora celská, ovdovělá císařovna římská, královna česká
a uherská.

Králová Alžběta, vdova po Albrechti rakouském, její dcera.
Vladislav Varnenčík, král polský.

Kazimír Jagellovec, údělné kníže litevské, jeho bratr.

Vladislav Pohrobek, nezletilý král český i uherský.

Jiří z Poděbrad, gubernátor zemský a nejvyšší správce
království českého.

Zbyněk ze Šternberka, panoše císařové.

Aleš ze Žeberka, hofmistr nad věnnými městy císařové
a nejvyšší písar její.

Bedřiška, vévodkyně rakouská,

Anna z Virtemberka, } dvorní paní císařové.

Hedvika Anjoušká,

Mandaléna ze Švarcenberka,

Hynce Ptáček z Pirkštajna, náčelník jednoty panské.

Jan ze Švamberka,

Petr z Janovic,

Purkart. Stránič z Kopidlna na
Řebecké,

Jan Calta z Kamenné Hory, svak

Jiříka z Poděbrad,

Jindřich Suchomel z Černic, seděním
na Bezděkově,

Hereš Masák z Vrutic,

Ondřej Horšický z Horšic,

Žibřid Kordule ze Sloupna,

Jan Ocas ze Zásady,

Přibík z Klenového, přívřezec strany katolické.

Jan z Řítky a Bezdědic, držitel Kokořina, Šemánovic, Truskavny, Sřem a Lešan, hejtman Táboritů.

Eléna z Řítky, dvorní paní Barbory celské, nápotomní
klášternice u sv. Anny a Vavřince na Starém městě

Pražském, jeho dcera.

Kaleřina z Řítky, druhá manželka Jana z Řítky.

Milota z Chřenovic, soused zboží Kokořinského.

Ludmila z Klinština, dvorní paní císařové, později klášternice
u sv. Anny a Vavřince v Praze, strýně Elénina.

Záviš z Klinština, svak Jana z Řítky.

páni a rytíři čestí
podobojí.

Martin, farář podobojí na Hradsku, podacím Jana z Řítky.
Jan Jiskra z Brandýsa, opatrovník králu.

Hyacint Granovský z Pileckých, milec a dvořenín královský,
Spytek z Melštyna, náčelník konfederace husitskopolské,
Derslav z Rytvan.

Zbyhněv Olešnický, biskup krakovský a plnomocný legát
papežský.

Longil Tarnovský, } erbovní přátelé Hyacinta
Jan Štyrnský ze Štvrnu, } z Pileckých.

Tadeus Goluchovský, } Jaques de Lorges, hrabě z Mont-
gommery, } velmoži angličtí poseství
William de la Pole, } Jindřicha Wriothesleye,
Walter Bourchier, hrabě z Essexu, } hraběte ze Southamptonu,
Thomas baron Clifford, } pána na Tichfieldu.

Dvorní paní císařové a králové. Páni a šlechtici čeští
i polští. Tělesné stráže císařové, králové, krále Vladislava
polského, Kazimíra Jagellonského a Vladislava Pohrobka.

Jeptišky a pražský lid.

První dějství odehrává se na Sandoměři, druhé na hradě
Kokoříně, třetí na Mělníku a čtvrté v kiašteře sv. Anny
a Vavřince na Starém městě Pražském.

Mezi prvním a druhým jednáním uplyne rok, mezi druhým
a třetím několik neděl, mezi třetím a čtvrtým deset let.

Děj v prvé i druhé polovici století patnáctého.

I. jednání.

Scena: Královská síň na tvrzi Sandoměřské. Velké obloukové
okno v pozadí. Podél stěny síně estráda se sedadly pro
paní. Na levé straně o několik stupňů zvýšený trůn císařský,
v středu pravé stěny postranní velké dveře, kudy se vchází.
Prapory, polní odznaky, štíty rodiny celské a císařství římského
jakož i království českého a uherského, zbraně a tkané
koberce visí z pilířů a řezaného stropu. Kolem v síně stojí
stoly s konvicemi, rohy a číšemi.

(Eléna z Řítky, sama přítomna, síní přechází.)

Zbyněk ze Šternberka (vstupuje). Pan Jacek z Pileckých
žádá o rozloučení s Tebou vznešená paní!

Eléna (ku Šternberkovi obrácená). Jsem přání jeho
náchylna a žádám o přátelský vzkaz Tvůj, pane ze Šternberka!

Sternberk (ukláání se a kráčí ku dveřím). S radoší vyřídím, avšak hle! pan Pilecký sám zde!

Hyacint z Pileckých (pokročiv ode dveří uklání se). Promiň šlechetně paní ctná, že předčasně jsem vkročil; však povzbuzující slova Tvá toho příčinou!

Eléna (popocházejíc k Pileckému). Nemáš co omlouvat pane z Pileckých, a stojím plně k službám Tvým! Aj pane Zbyňku (obrací se ku Sternberkovi), zajisté že spěcháš rozkazů Tobě od Její milosti císařové k odjezdu učiněných vyplnit a s radoší Tě propouštím!

Sternberk (uklání se). Služeb mých buď vždy ujištěna vzděšená paní! (Odechází).

Hyacint (vřele). Jak paní, tedy již víš, že pobytu Její milosti císařové i Jejího fraucimoru v Sandoměři na mále jest?

Eléna (udiveně). Tot-li Ti divno pane z Pileckých? Oznámilat mi již předešlou vesnou císařová, jak při sněmování v Praze čeští páni se usnesli a Jí oznámili, že co Jí v Čechách spravedlivě jest, toho Jí sněm rád přeje. I pánů uherských dožádali páni čeští, aby Jí o nich nikterakž ublíženo nebylo. Čin ten velice dojal Její milost císařskou, takže se ihned rozhodnouti ráčila dř Čech a věnných Svých měst se vrátiti. Šinim se však tázati, zdaž i Ty pane milostivou císařovou doprovodíš?

Hyacint (vřele) Jak rád bych životem s mým císařovou i Tebe vzděšená paní chránil! Než, služba při osobě Jeho milosti krále mě toho nedovoluje. Tušíš Tvou radoš, ctná paní z návratu do domová! Vždyť Její milost císařská na věnném sídle Svém Mělníku tráviti méní, Kokořín na dojezd pak vzdálen, a tam starostlivé oko bohatýrského otce Tvého bdí a láskou nyjíci srdce tluče U dvora Její milost císařské tak bezpočetně rytířů, o rci Eléno, paní, zda vzpmeneš na Polskou, na Sandoměř, na mne?

Eléna (nutíc se k úsměvu). Tvé chvalořeči statný pane přijímám mileráda! Než nedobře mníš, že s lehkým srdcem bych Tvou drahou, tak často opěvanou vlast opouštěla! Co bohatýrství otce mého proti šlechetnému pánu Tvému a nás všech? Lid zde na poddaný tak měkký, tak povolný jest, žel že v také porobě držaný! Věř paně, pláči často steskem nad tím lidem, který hůře zvěře je utiskován, a poznávám, jak u nás v Čechách dennice čisté víry a lásky k blížnímu vzchází. Tu pán i rob z jednoho kalicha pijí krev Páně. Svatá země polská, jakkoli krásná, nepoznala dosud onoho svatého zřídla lásky.

Hyacint (rozhoreně). A což paní, u Vás v Čechách ráj, když tiliž z jednoho kalicha pospolu pijíce, hůře než zaputilí nepřátelé se porážejí? Což Lipany, což bezúzdnost Pražanů, Plzně, Mělníka a pana Menharta z Hradce proti ubohým vojům parobů, v jichž čele několik bohatýrů českých, mezi nimi i otec Tvůj?

Eléna (smutně klopíc hlavu). Pravdu díš pane, jen věky, žel Bohu snad ještě dlouhé věky dovedou přinést ovoce símě svatých mužů mistra z Husince a Jeronýma.

Hyacint (nadšeně). Kéž by brzy tak se stalo! (Z dálí slyšet slabý hluk.)

Eléna (obracejíc se ku dveřím). Slyším hluk, to Její milost císařová sem se ubírá! (K Hyacintu obrácen.) Ty slzíš? Oddáváš se přílišnému bolu pro milostivou císařovnu!

Hyacint (truchlivě). Tvůj odchod Eléno, dovol prosím tak pojmenovati Tebe, velikým žalem mne naplňuje. Eléno rci, nerada se loučíš s Polskou? Pro mne mluv, smím doufati v opětování žárné lásky své?

Eléna (nutíc se k veselosti). Ty rytíř statečný a urozený dvořenín královský? Ujišťuji Tebe, že v životě zapomeneš české šlechtičny! Ostatně — nestěžuj odchod můj a buď přesvědčen, milovala-li jsem tu drahou zemí polskou co vlastní domovinu, i jednomu z nejlepších její synů jsem nakloněna.

Hyacint (vzrušeně) Eléno! (Kleká před ní, tato jej s úsměvem pozdvihuje.)

Sternberk (otvírá dveře dokořán a uklání se). Její císařská velebnost, paní Barbora celská, císařovna římská a královna česká jakož i uherská!

(Císařová Barbora vstupuje; má těsně přiléhající šat hrano stajem vroubený, sukně spodní, šat a kápě z brokátu zlatem protkaného, pas z prolamované zlatnické práce bohatě drahokamy zdobený. Ubírá se k vyvýšenému místu a usedá na křeslo, okolo ní na estrádě zaujaly sedadla dvorní dámy: vévodkyně Bedřiška rakouská, Anna z Virtemberka, Hedvika Anjouská, Mandaléna ze Švarcenberka a Ludmila z Klinštějna. Eléna z Rítky ustupuje do pozadí. Ostatní dvorní paní jakož i tělesná stráž stojí kolem.)

Císařová (k Hyacintu hluboce se uklánějícímu). Budíž Nám vítán, pane rytíři! Zdá se Nám, že milostné setkání Jsme přerušily! Můžeme být milostí Svou Tobě užitečny? Přistup pane z Pileckých jen blíže!

Hyacint (přistupuje a spouští se na koleno. Císařová podává mu ruku, kterou on líbá). Klaním se Tobě velebná císařovna, a k službám se Tobě zaprošuji. O milost Tvou, jasná paní, prosím ve vší pokroče své! (Císařová s úsměvem kyne rukou, Hyacint povstává.)

Císařová (obrácena v stranu, kde Eléna stojí). I k Tobě paní z Rítky máme žádost, by Jsi Nás do věrného Našeho města Mělníka sledovala. Tvůj statečný otec panno, zajisté že se zálibou zhlédne kvetoucího miláčka svého!

Eléna (hluboko se uklání, předstupuje). Jsi velice dobrativá, velebná císařovna! (Odstupuje zpět.)

Sternberk (otvírá ukláněje se dveře). Jeho milost král Vladislav!

(Král Vladislav s průvodem vchází; má plášt sponou drahokamy zdobenou spjatý, čapku z látky šarlatové, hrano stajem vroubenou, boty a rukavice z koží červené. Císařová povstává, také celý dvůr. Stráž tasí meče. Ze vzdáli zaznívá fanfára. Tělesná stráž králova vzdává rovně zbraní čest a staví se za stráž císařové.)

Král (popochází k císařové a uklání se). Jak šťasten se cítím, jasná císařská paní, že Tebe zde nalézám! Zamýšlím opravdu Nás opustiti?

Císařová (usedá opět na křeslo, jakož i dvůr). Pravdu díš, milostivý králi! Chceme na naléhavé prosby pánu českých do Čech se vrátiti. Přijmi díky za pohostinnost Tvou, jasný králi, a vzpomínej Nás přátelsky! Chceme,

budeme se v Našem věnném sídle za jasný rod Tvůj, králi Vladislave, modlit. Zdá se, králi Vladislave, že v životě se více nesejdeme. Dobří, urození a stateční velmoži čeští, neméně pak uherští dopřáli Nám pokojného užívání statků Našich věnných. Zamílovaly Jsme Sobě Polsku tak velice, že i hrob v ní najítí Jsme doufaly

Král (přeruší v řeči císařovou). Promineš jasná císařovno, když dlouhého žítí Tobě přeji!

Spytek z Melštiny. Zapud takých myšlenek trudných, vzněšená císařovno!

Derslav z Rytvar. Kéž ještě dlouhá léta žiješ, císařská paní má!
(Dvorní paní, družina králova jakož i stráže volají, poslední tasí meče).

Na dlouhá léta, ať je živa, ať je zdráva císařová
Barbora!

Cisařová (dojata). Díky Vám věrní milí za potěchu tuto, než tušíme pravdu slov Našich. A proto králi Vladislave, loučme se s Tebou, přejíce Tobě za poctivost, s kteroužto Jsi Nás na Sandoměři chovati ráčil, hojnosť darů božích.

Vladislav. Bud ujištěna, velebná císařovno, že zaželelo by se kdy Tobě na věnných sídlech Tvých, Sandoměř, jakož i celá Polska s touž poctivostí, o níž Jsi Sobě vzpomenouti zalíbila, s radostí Tebe přijme a uvítá, a že s bolem vidíme opouštěti Tebou místo, kde i včem kumstovným a učeným Jsi se oddávala. Avšak ještě jednu prosbu chovám k Tobě císařská paní, prosbu za milující srdce.

Císařová (udiveně). Prosím vysvětli Nám milostivý králi a budiž předem ujištěn, v Naši-li moci, milerády vyplníme!

Vladislav. Známt v družině Tvé paní, jež milostním vzezřením, cnostmi, dobrým urozením a šlechtictvím duše srdece pana Pileckého, milého dvořana a chránence Našeho dobytí dovedla Pan Hyacint nechová však naději ve spinění blaživých snů jeho, bez milostivého přispění Tvé velebnosti císařské.

Císařová (dychtivě). A jméno paní té?

Vladislav (ukázav stranou, kde Eléna stojí). Paní Eléna z Řítky jest to, císařská velebnost!

Cisarová (udiveně hledíc na Elénu). Jakže paní Eléno, a Ty mličiš milé dítě? Ostatně, máme Tobě později tak mnoho co říci.

Eléna (přistoupí, kleká a libá císařové ruce). A já jasna císařovno, celou duši svou, celé srdce své otevřu Tvé velebnosti císařské! (Vstává, uklání se císařové i králi a odchází.)

Cisárová (hledí k Hyacintu). Než pověz pane Pilecký, jak rozuměti lze náhlému vzplanutí žárné lásky Tvé?

Hyacint (přistupuje a spouští se na koleno, císařová kyne a on povstává) Těžko jest pověděti, jasná císařská paní, jak láska povstává! Sám jsem již o tom přemýšlel! Tu každé slovo, každý dech, každé dotknutí vzplánutí lásky živí! Paní z Rítky pak anděl, s kterou mne též pouto pokrevního přátelství váže. Rod Rítkých jako Pilečtí jednoho erbu a zvolání jsou. Jako zname-

nití rodové v Polště, vévodství krakovském a knížectví litevském, z jíchž členů mnozí důstojností vévodskou zdobení byli a biskupskou vznešenosť na sobě mivali, hrđe ku štitu hvězdy a půlměsíce se hlásí, tak i drahně vzácných rodů v království českém, na Moravě a v slezském knížectví, neméně pak v Rusích, Podhoří a Prusích rytířského znamení Lelivy nesou. A zajisté znáti ráčiš, velebná císařovno, tu samým božstvím posvěcenou lásku pokrevenstí vížíci. V nadějí té odvážil jsem se prositi milost Tvou, by dvě milujícím srdečím záštity dopřáti ráčila!

Cisařová. Nežádáš nadarmo pane z Pileckých! Pomni však, že velké břímě padá v cestu lásky Tvé! Pán z Rítky, nadšený vyznávač mistra Husa i Jeronýma, dceru svou pánu podobojí zasnoubiti hodlá. A kdyby i srdce otcovské přálo dceři lásky Tvé, tož stolec pařežský stěží svolí ku spojení Tvému s rodem kaceřovaného od něho hejtmana táborského.

Hyacint. Pak jasná císařovna, milostivou přímluvou u biskupského stolce římského mne zastíníz!

Císařová (prudce). Tvé prosbě rytíři, jakkoli Nám bolno, ncmůžeme vyhověti!

Hyacint (náruživě). Mocnou záštitu Svou, jasná
císařovno, by Jsi mě odepřít ráčila?

Císařová (s výčitkou ve hlase). Pane z Pileckých, nechť zvěděti příčinu důvodného Našeho se zdráhání u věci té — aby pokořiti se nemusela císařovna!

Hyacint (prosebně). Promiň milostivě, císařská paní. nepředložené ukvapenosti mé! Když velebnost Tvá na Sandoměř zavítati ráčila, tu poprvé zočil jsem Elénu v rozvíjející krásě její. Na pokryvce komoně jejího stkvěl se štíť též Pileckým vlastní. Celý roj zkázeck, v rodu našem chovaných tanul mi ve chvíli té na myslí. Strážná paní rodu Pileckých, očarována jsouc mocným sveřepým Turčinem, prchá s ním v j ho domovinu, ponechávajic m lce svého žalu na pospas. Nikoli lánska přivodila tuto nevěru, alébrž zbožnost křestanská, získati nevěříci duši tureckého velmože a s ním i jeho lid ku křestanství. Nepodařilo se však předkyni Pileckých zaslíbeného chotě svého od modloslužeb odvrátiti. Rozoomíná se miláčka svého, a vraci se pod štítem mocného rodu manželova, hvězdou a půlměsícem zdobeným, nikoli však by milovala, nýbrž za krutou zpronevěru, na milujícim srdeci spáchanou, uzavřela se v místě Bohu posvěcená. Setkání s milcem — rytířem, taktéž na obranu křestanství teď bojujícím, dává oboum nového vznětu nikdy neuhasínající lásky. K ochraně božího hrobu se staví a za odměnu před božstvím i lidstvem — svými zváti se mohou. Též paní z Řítky, dobře známa pověst ta Eléna, vlastnostmi udatného otce svého obdařena, v andělské krásě své od prvého spatření plně zaujala duší mou. Když pak na lůžku trávící matka má, ze úst svěřivšího ji se syna sladké jméno oné paní zaslechlá, tu slzy radosti máčejic hlavu jeho, jásalala nad volbou tou. A když paní z Řítky, s přivoléním Tvé milosti císařské chorou matěř mou ošetřila, když tato paní, ze vznešeného příkazu lásky ku blížnímu i o lid poddaný se starala, tu volala matka má: česká dcera eudiž požehnána! (Uklání se bluboce a odstupuje.)

Císařová (dojatě). Věřímet milerádi pane z Pileckých, záchyvěm milostností duši Tvou zmitačím! (Obrácena

ku Vladislavu). Jakmile vrátíme se ve věnné sídlo Naše, starostí Naší bude, nakloniti pána Kokořinského chráněci Tvému, králi Vladislave. Než nemní králi a Ty panci, Nás neochotny, když neoslyšána zůstane přímluva Naše.

Vladislav. Jak milostivá Jsi jasná císařovno! Než i milý bratr Náš Kazimír, údělné kníže litovské spěchá, za přátelské k Nám úmysly Tobě poděkovati.

Hynek ze Sternberka (klaně se otvírá dvěře). Jeho milost Kazimír, pán litovský. (Kazimír vejde).

Císařová (povstává s trůnu, s ní celý dvůr. Přibylé jakož i přítomné stráže vzdávají čest). Radost velikou po- cítujeme, Tebe knížecí pane u Nás spatříš.

Kazimír Jagellovec (spěšně k císařové pokročí, dvůr usedá). Zdráva bud jasná císařovno a paní má! Z úst Tvých dobrotví slova plynoucí oblažila srdce mé! Spěchal jsem, velebná císařovno, bych za přátelství Jagellovcům prokazované vřelý dík a pokorný hold k nohoum Tvým složil. Sluší to zejména mě, kterému Jsi po císaři Zikmundovi, blahé paměti, cestu k osířalému trůnu českých králů raziti pomáhala a za přátelství to pronásledování se strany zetě Svého, vévody Albrechta doznaala. Když náhle zemřel císařský manžel Tvůj, poslední Lucemburk, legitimní král český a uherský, tu poprvé mocný rod Habsburků se zetěm Tvé velebnosti císařské práva svá na obě koruny hájil; Čechové však úsilovně žádali, abych já, Tvé milosti císařské nejpokornější sluha, osířelého trůnu se ujal. Za přání českého národa vím, že vděčiti mám Tobě jasná císařovno! Příliš veliká to byla myšlenka, by nezískala sobě přístupu k srdci mému i mého královského bratra a nedoznala u celého národa polského plesného ohlasu. Vědomí blízké příbuznosti s Čechy tkvělo živě v myslích Poláků, jazyk český byl s jich mluvou tak sblížen, že lid polský kazatelům českým úplně rozuměl, a na polích Grunvaldských krev česká tekla vedle polské; proti nepříteli svobody svobodymilovný národ český Polse v boji pomáhal — — — — — Než věci v Čechách se změnily; umírněná strana husitská dosáhla převahy nad krajními Tábority a zavřevší se sborem kostnickým kompaktáta, zetě Tvé velebnosti císařské za pravomocného pána uznala. Albrecht udržel se v Čechách, já jsem pak ustoupil. Tobě však, jasná paní císařská, velká zásluha přísluší, že nedbajíc příbuzenství dceře Své, králové Alžbety, a věrná zásadám bohatýrského rodu Svého, dva bratrské národy pod jedno žezlo uvésti Jsi hleděla.

Cisařová. Zdá se milostivé kníže, že přeceňuješ zásluhy Naše; než přísluší-li Nám jaká, zavinilo jí vřelé Naše přání, aby dobrý a pohostinný lid polský dobrodiní božského učení došel, které z lůna Čech se vydobylo a celým křesťanským světem otřáslo — kacefováného husitství! A nyní na komoně Naše věrní, by Jsme než dennice svitne, na cestě ku věnným sídlům Svým byly.

(Vladislav pomáhá císařové sestoupit s trůnu a odvádí ji. Kazimír nese vlečku jejího šatu. Páni z družiny královny provázejí dvorní dámy císařové. Tělesné stráže tvoří špalíci a tasi meče. Z dálky slabě zaznívá fanfára. Opona padá.)

Konec prvého dějství.

II. jednání

Scéna: Komnata na hradě Kokořínském. Eléna z Rítky sedí u krbu se skloněnou hlavou, vedle ní pohozeno vyšívání; naproti ní stojí Jan z Rítky a drží v ruce pergamenový list, od něhož červená pečeť visí.

Jan z Řitky. Právě přibyl rychlý posel hraběte ze Southamptonu, pána na Tichfieldu. Zde list, věnovaný témeř výhradně Tobě Eléno. Nuže Eléno, neodpovídáš? Nesaháš po listu? Co se s Tebou drahá duše děje? Kde lesk očí Tvých, kde statná mysl Tvá? Nemohu ani věřiti, že toto vše uzmula Ti znovuoživující mladistvá náklonnost Tvá.

Eléna (vzrušeně povstávajíc). Ustaň otče, prosím ! Nepřichází i na Tebe časy, kdy nejsi oním můžem rázností se vyznačujícím ? A bylo by snad hříchem vzpomínati pobytu svého na Sandoměři a krevních přátel našich ? Znáš mne, jednala jsem vždy přímo, bez ostyku ku každému, snad více Tebe. Též i mne došel rychlý posel od pana Hyacinta z Pileckých Spěchá, slyšíš, žeze komoně do únavy, by co nejdříve Kokořina stihl. Paní máti jeho na smrtelném loži, přeje si mne ještě viděti, mnou za lásku jí věnovanou se pokochati, do náruče svého syna mne vložiti a požehnat. Zda nedojímá zpráva ta srdce Tvé ? Co strachu, co bázně plní útroby jeho, aby milovanou matku svou při návratu na živu postihl ! Třesu se s ním, však třesu se též nad nevěrou svou. Jak mohla jsem já ve chvíli náboženského zanícení pánu z Tichieldu se zaslíbiti ! Přemýšlím-li o tom, tu zdá se mi, že nepřinesu manželským spojením se svakem Tvým želanou posilu naší uhnětené svaté věře, nýbrž trest, jakým zradu trestá Bůh !

Jan z Řitky. Upokoj se drahá duše, což mohlas věřiti slibu juna v prvném vznětu milost se nalézajícího? Polska daleko, krásných paní jako nikde, zvláště u dvora královského, a slechu o něm za drahný čas nebylo. Tu chot moje na šfastnou připadla myšlenku. spojení Tvé s panem bratrem jejím skoncovati, k utužení přátelství rodů našich, na prospěch drahé vlasti a svaté víry naší. Bez pfinucení podala Jsi se myšlénce té, když Jsi viděla, jak nevážnou rukou nepřátelé po svaté naši víře sáhají a nohama v bláto ji šlapou. Hrabě ze Southamptonu, milý svak náš, z míry dobrý pán. Uvidíš, že si jej zamilujes. Žel, že nechceš otcovský znějící poselství čisti. Něžně ptá se po Tobě, touha ubírá mu spaní a nedočkovost prsa zžírá. Může li být větší touhy u muže tak vážného? Než nedomnívej se, že bych Tě chtěl k něčemu donutiti, zač by Jsi mě po celý život zlořečila. Nikoliv! Pak by stěží žehnal Pán kroku tomu. Však předce mním mítí zapotřebí, v paměti Ti uvéstí slib v Pánu zesnulé želané choti a matky Tvé, která co pravá dcera Klinštéinská vždy prospěch svaté víry naší nad jiné stavěla. Slib ten, obětovati vše na oltář čisté víry naší, učinila Ti paní máti Tvá svatým odkazem. Nikoli co hlava rodu, co milující přítel ptám se, dovedlas' paní přemýšleti o slibu tom?

Eléna. Pravdu díš otče. Ale matka má nikdy ne-
přišla na rozcestí, před kterýmž já se mám rozhodnouti.
Darovala srdce své a byla odměněna láskou Tvou.
Slynucí krásou po mnoha krajich, náviděna královským
dvorem, hýčkána tam na rodné tvrzi i v druhém do-

mově, neměla potřebu jinak činiti. Cítím však, že octnuvší se v postavení mé, těžce by byla nesla oběť pro věc svaté víry naší. Pomůže opravdu spojení mé s panem svakem Tvým k obraně čistého našeho evangelia, a kdyby tomu tak bylo, proč souzeno mě obětovati se?

Kateřina z Řítky (vchází). Tvé rouhavé rozumování Eléno, pohoršlivě na mne působí! Cti Tobě bratrem mým prokázané, vážily by sobě dcery rodů regirujících. Tvá přichylnost ku svaté víře naší zdá se mi přehnanou přetvářkou, kterou tak mistrně předstírat dovedeš. Což milý chot náš, je náhylen vrtochům zbloudilé dcery své hověti?

Eléna (vzrušeně povstává). Tvá slova paní Kateřino, odpouštím jen hadímu jazyku Tvému. Je-li k rozmnožení již beztak veliká bázeň má, stává se tak při pomyslení, že v otravném vzduchu rodného hradu Tvého v brzku zhynu. Nenávidím již předem veškeren rod, z něhož Jsi vyšla, poněvadž mě v Tobě, dříve než jsem ho seznati mohla, ublížil. Bratru Tvému, jenž mne ku zradě na milujícím srdci svádí, již nyní zlofečím. Můžeš jej o tom jeho přítomnými posly zpraviti, přidáš-li ještě vrozené Tobě jizlivosti, prokážeš mi službu neocenitelnou.

Kateřina (zlostně). Schvaluješ slova šílené dceře Své, choti můj, slova vůči hlavám rodiny a zpupnosti, pro kterou na hradech našich vystavěny věže se sáhotloustými stěnami a dveřmi zazděnými?

Eléna (posměšně). Neračíš se dovolávati pěkných zvyků na hradech Vašich, nebot i na nás přešly krásné tyto mravy! Kulatá věž Kokořínská měla by však spíše zlomyslnost Tvou umlčeti.

Jan z Řítky. Eléno, odkud prchlivá slova Tvá, proč milá choti oddávati se oboustranným nájezdům takým? Nebylof přičiny k tomu. Eléna paní svou, zodpovědна toliko svědomí svému. Nechť činí to, co povinnost jí ukládá. Hodna-li znáti se k čistému evangeliu, nebude jí za těžko pro dobrou věc se rozhodnouti.

Kateřina (posměšně). A zanechatí frejů za zády muže ji zaslíbeného.

Jan z Řítky (chláčolivě). Nepřenáhluj se prosím, choti má, žádám mír mezi Vámi.

Kateřina (popuzeně). Tenf ohrožen vzpůrným chováním dceře Tvé.

Jan z Řítky. Obou zároveň, milá choti! I mne od nějakého času jisto, že nechováte k sobě oné lásky, jaká by byla na místě. Nesrovnává se to s mým přáním, tím méně pak, že za několik Eléna již času má slouti svakou Tvou a že's sama, milá choti, cestíčku ku dvě srdcím vyšlapala.

Kateřina (zlostně). Ano, hada hřála jsem na řadrech svých, který mne však uštnkouti hledí.

Eléna (posměšně). Jak k smíchu jesti předstíraná dobrota Tvá, vzněšená paní! Chceš zvěděti pravdu, proč usiluješ o spojení mé s mocným panem bratrem Tvým? Skrblická povaha Tvá to ovšem není. Nemůžet česká šlechtična budoucímu choti a velmoži anglickému

přinéstí věnem, co on sám čítá. Muži milovanému však přinesla by vřelou lásku, schopnou každé oběti, dražší nad ryzí zlato, cennější perlí a démantů, skvost skvostu všech. Ta ovšem neznáma, ženštíně, která ač pravoplatně zaslíbena, ráda frejům mužů přeje a milostné pletky u královského dvora za výši štěstí svého pokládala. Tam na zamklém hradě, po boku nemilovaného muže snad též zlomyslného, s krví v tepnách také tak jedovatou, uprostřed písčitých pust, tam by dobré schována byla vroucí láska ta a neškodila by závistným paním. Také by tam odkvetla, povadla a v zapomenutí přišla, což ovšem Tobě, zlomyslná paní, kteráž se matkou mou zoveš, ač svatých práv těchto nikdy Tobě nepřiznám, ku velikému vděku by sloužilo.

Jan z Řítky (vkročí mezi obě). Zapomínáš se Eléno, a já, hlava poctivého našeho rodu se táži, neminula Jsi smysly paní?

Eléna. Jen mne nech otče domluviti.

Kateřina. Necháš mne, pane ehoti, ná dále ještě haněti helmbrechtici tou?

Farář Martin (vchází). Pokoj Páně Vám, a láska mezi Vámi po všecky časy.

Kateřina. Přicházíš velmi vhod, ctihodný otče, utěšti mne ubohou pohaněnou. V mozku to třebe, v uších hučí a v těle krev pění. (Drží rukama hlavu.) Nevlastní dceř má beztrestně vyříkla slova, jež stud mi do tváři vhání.

Martin. Nechť není více svářů tam, kde láska bohatým má kvěsti květem. Paní Eléne již odpust popudlivá slova její. Nalézáf se na rozcestí života, a sterá muka as srdce její plní. (Obrácí se k Eléne) Tobě paní, důležitou novinu oznámiti mám, též i Tvé milosti pane hejtmane.

Jan z Řítky } (dychtivě). Mluv již ctihodný otče.
Eléna

Martin: Před nějakou chvíli dorazil Kokorina stkvěly zás up jezdců, jichž brnění zdaleka ve svitu slunce se obráželo. Hradník, boje se nepřátelského a lstimého úmyslu jakéhosi, zdráhal se vyzývání mladého i slíčného vůdce tlupy vyhověti a mostu nespustil. Přibyl jsem krátkou dobu před tím ku vyzývání Tvé milosti na Kokorín, a stal jsem se mimoděk svědkem výjevu před hradní branou. Starší jeden z rytířů pak polským jazykem volal nahoru: otevři branný bez bázne a oznam příchod nás pánu tvému, nebot věz, že ujec krále polského, jeho chráněnec a dvořanín, Hyacint Granovec z Pileckých s jeho a tvého pána přátely přibyl, a o ruku spanilé dceře jeho, paní Elény z Řítky zastati chce! Pohlédl jsem opatrně střílnou na jízdnou tlupu a seznay dle erbů na pokrývkách komoní se nalézajících, že rytíř pravdu děl, nechť je pak otálením hradníkovým nelibost Tvou vzbudit, kázal jsem na vlastní zodpovědnost most spustiti, bránu otevřiti a panstvo po pokorném uvítání jakož i čeleď do hostinných jízeb doprovoditi. Pan z Pileckých žádá pak o slyšení u Tebe, paní Eléno, ostatní páni a rytíři Tvou milost si zaprošují. (Uklání se Janovi z Řítky.)

Jan z Řítky (chvatně). Jednal Jsi velice obezřetně, ctihodný otče, a mějž za to vřelý dík. Těžce bych nesl, kdyby pohostinnost naše, v každé době a každému bez

rozdílu ráda poskytuutá, kýmkoliv v pochybnosť brána býti mohla. Spěchá uvítati vzácné hosty ve jménu Tvém paní choti, jakož i mém, a prosím by Jsi mne doprovoditi ráčila.

Kateřina (se zamítavým posuňkem). Promineš chotí, když cític se chluravou, do své komnaty se odebérę a čeleď příslušné rozkazy k náležitému obsloužení hostí udělím. Taktéž o poselství bratra mého dobré bude postarano. (Uklání se lehce před Janem z Řítky a odchází.)

Jan z Řítky (k Eléně). Což ty Eléno, chceš vyhověti přání projevenému milým hostem našim, mezijm co já ostatní panstvo uvítám?

Eléna (zakrývá tvář). Nikdy! Nechci panu z Pileckých v oči patřiti! Aspoň v této chvíli nemohu. Mne bázeň jímá před setkáním tím. (Přemýšlí krátce, pohodí pak hrde hlavou.) Avšak co jsem učinila, bych bála se jej? (Obráti se k Janu z Řítky.) Prosím otče Byš' učinil, jak Jsi dříve pravil. Ty však, ctihoný otče, prokážeš mi žajisté službu, o kterou Tebe prosím a setrváš u mne až ku odchodu pana Pileckého? (Obráti se k Martinovi. Jan z Řítky odchází.)

Martin. Rozmysli si dobře, paní Eléno, zdaž zapotřebí přítomnosti mé; avšak mladá srdce o samotě sdílnějšími se stávají. Již v jízbě mé na Hradsku přemýšlel jsem, pann, o těžkém osudu Tvém. Na Kokořín dvé stihlo poselství, jedno od velmožného svaka pána mého a statečného otce Tvého, druhé, neméně čestné pro Tebe, paní, vysláni; polský jun, královské krví jagellonské a i Tvému zachovalému rodu blízce přibuzen. Obě tutéž prosbu chovají; cena jest vysoká, ruka Tvá! Ač-li nevím, jak volba Tvá dopadne, tož přece přítomnost má, nízkého sluhu Páně, co zlé ohmysly se strany polského hostě by vyládána býti mohla. Domněnka tím více opodstatněná, an pan Pilecký z bratrovražedného kraje k nám zavítal, kde čerstvá krev podlehlych božích spolubojovníků našich dosud kouřili se neprestala. Na snadě, že i svědkem byl božího spuštění toho — —

Eléna (vzrušeně). Cos' to pravil, ctihoný otče? Všaktě jsem pozorovala, že otec strašlivou novinu nějakou přede mnou utajiti se snažil. Pan Jacek že by — nikoliv, to nemůže, to nesmí být!

Martin. Odstup ode mne, bych poskvínil ústa smá podezíváním takým! Neobtěžkávej, paní, v těžkém pro Tebe okamžiku bez tak hořem skrušené srdce Své, i ponech Bohu na opatření, což se hlubokým Jeho řízením stalo. Nyní však odstraním se a budu prositi Pána nebes, by nedal ochabnouti chrabré mysli Tvé. Nemni, paní, že nechápu duševní rozpoložení, v jakém se nalezáš. Znám to křišťálové srdce Tvé s důstatkem. Vždyt sám jsem dobrá zrna v něj vkládal, jeho neporušenost střežil a záhvězy jeho stopoval. Srdce to volá po lásce a zatím má zmírati v děsné opuštěnosti. Paní Eléna Klinštéinská, urozená paní máti Tvá, panno, jakby v předtuše, že mnoho trýznivých muk čeká dceře její, vede vroucího přání pro posilnění božského učení, potomkyni svou i dobro její na bedra má vložila. A proto jakkoli co sluha Páně s radostnými pocity ku rozmnožení naší kruté uhnětené svaté víry novými svazky přibuzenskými rozšířené vzhližím, tož předce za povinnu chovám Tobě, paní, radití, by Jsi ve volbu proti souhlasu

srdce a svědomí Svého nevházela! Nebyl by pak žehnán krok Tvůj nebesy a málo by prospěl čistému evangeliu.

Eléna (utírá slzy). Pravdu máš, ctihoný otče, jako vždy pravdu. Ani otec můj nelpí na prvnějším rozhodnutí mé. Jen to již přiznakem bratrské lásky rodu nášho k bližnímu bez rozdílu stavu a náboženství. Avšak dcery rodu toho těžkou kletbou stíženy. Za víru vše oblažující, svět objímající lásku obětovati jsou určeny. O kéž bych měla ráj srdce matčina, na něm s důstatek se vyplakati. Dnes jako nikdy postrádám jeho tep. A při tom bratrovražedným bojem oslabená víra na pomoc volá. (Drží rukama hlavu a pláče, pak odhodlaně vztyčí hlavu.) Než dosti mučivých výčitek těch! Rei, prosím, ctihoný otče, panu z Pileckých, že očekávám jej. Ty pak zůstaň zde na blízku.

Martin (pohnut). Stane se, jak žádáš, paní Eléno. A nyní Pán s Tebou, dítě drahé. (Polibí Elénu v čelo, uklání se jí a odchází.)

Hyacint z Pileckých (za malou chvíli vychází). Konečně, paní, patřím opětně Tobě tvář v tvář! Zapomenutý jsou chvíle té obtíže cesty a jen nebedajná jistota blaží mne! Tebe, paní, uviděti, největším a nejblaživějším cílem života mého se stalo. Bez splnění obapořného slibu, bez tebe, Eléno, návratu do domova není! Zde, Eléno, vzkaz od chluravici máteře mé. (Podává Eléno pergamen, tato opřena o římsu krbu, se sklopenou hlavou, nezdá se pohyb jeho ruky pozorovati.) Mám uspíšti poslání své na Kokořín a s Tebou do Polsky se vrátili. Paní máteř má blízkého konce se obává a jen ještě Tebe spatřiti, pocelovati a požehnati sobě přeje. Třesu se o život drahé matky a prosím nebesa, by uzdravení jí dopřála. Však přání její radostný ohlas i u mne vzbudilo a prsa má plesem naplnilo. A proto spěchal jsem, jakmile rozháraná doba v milé vlasti k utíšení se nachýlila, dožádav urozených přátel svých, do otcovského sídla Tvého, paní, bych záslibného slova svého ve skutek uvedl. (Přistoupí blíže k Eléno, se stoupající vělostí.) Poctivě jsme, není-liž pravda, paní, dodrželi vzájemného slibu svého a ráj života jsme si připravili! Co soudíš, Ty, Eléno o věci té, zda nehlodala pochybnost prsa Tvá?

Eléna (se stále sklopenou hlavou). Nevím, pane z Pileckých, zda slibu Tvému bylo vždy lze věřiti! Přiznávám se, že dlouhým časem téměř celého roku, co Jsi o Sobě zprávy nepodal, valně zvyklána důvěra má ve slib ten. Že pochybnostmi těmi valně jsem trpěla, že nejistotou bičována byla duše má a že každý den beznaděje jak ostrý hrot do srdce mého vnikal, milerádí uvěříš.

Hyacint (vřele). Nyní však veškeré pochybnosti, doufám, u Tebe vymizely a já chci plnou měrou odvěděti se za stálost srdce tak věrně milujícího. Tvá krásá, paní, Tvá dobrata a statečnost, Tvé cnosti, Eléno, ničivým dechem nízkých činů neovanuté, to vše bude mě v každém čase milou pohrůžkou, bych Tebe šťastna učinil! (Chce polibiti Elénu v čelo, tato činí odmítavý posunek.)

Eléna. Nechval, pane, cnosti, jež za jiných dob jinými zdáti se mohou. Stálosti rychle ubývá, není-li vírou živena. A že o jakémsi slibu se strany mé Jsi ráčil mluviti, prosím, vysvětli mě, jaký slib tančí na myslí Tobě? (Pozvedne hlavu.)

Hyacint (měří ji pohledem a uděšeně couvá zpět). Eléno, miláčku můj, Tys' to, jež tak chladných slov při želaném mnou shledání máš? Či trestem to býti má za nezvěstnost, kterou Jsi, ač bez vůle mé, velice trpěla? I to budiž Tobě vysvětleno.

Eléna (vášnivě jej přerušujíc). O zanech, prosím, pane, vysvětlování, které z úst Tvých, jenž o dosažení ruky dcery husitské Kokořína stihl, srdce mého bolestně by se dotknulo. Nemýlím-li se, pomáhals', pane, panovačnosti římské proti straně husitskopolské, Čechům, k nímž i rod nás přináleží a já s chloubou se hlásím, přátelské? Tys' tedy pomáhal Římu vítězit, zápasil Jsi o bezpráví vůči vůli celého národa polského, neboť tento panovačnosti církevní nikdy nepřál a s oprávněnou závistí hleděl na ty nemohné, kteří pod ochranou svých příbuzných tučně na chlebě duchovním. Hlasitě slyšela jsem při pobytu u dvora Její milosti císařské na Sandoměři národ polský na svobody reptati, jimiž v nesení veřejných břemen a dávek duchovenstvo se zastíralo. Národ bouřil se proti vybírání desátků, proti zakročování soudů církevních v záležitostech světských, proti přílišnému a hmotné ničícímu pohánění šlechty polské před soud papežský, kam i rody české, mezi nimi i rod nás, marně poroučen byl. Čím chudší byl člen národa Tvého, s tím větším záštěm musel patřiti na blahobyt duchovenstva. Konečně nemohl národ pořozuměti činům církevní moci římské, která překračovala nejednou moc práva svého a míchala se do věcí jen volnému rozhodnutí národa ponechaných. Odpor proti zneužívání moci té však mohl vyjít pouze z lůna svobodných lidí, což se i stalo. Hlouček velmožů, který stále a spěšně rostl, veřejně opustil stranu římskou, vystoupil proti jejímu osobování si moci nad celým světem a provázen byv celým národem v odporu proti panovačnosti římské, snažil se uchopiti otěže vlády Polsky do svých rukou. Mezi velkodusnými a šlechetnými velmoži Tvé vlasti, kaceřoványm bratrům českým nakloněnými, kteří za společnou teď čistou viru a bratrství krev svou cedili, ne-nacházels' se Ty, pane! Či pomáhals' snad panu Zbyhněvu Olešnickému v krvavé bitvě u Grotník, kde strana bratrská prudy vrelé krve vylévala a sám statečný vůdce jíjí, pan Spytek z Melštýna padl, tuto dorážet? Pomáhals' snad dobývat hradu husitských pánu polských, jich majetku zabírat a kněze husitské jako kaciře na hranici pálit? A po tom všem srdce mé drásajícím děsu, po hrůzách, nad kterými božstvo samo tvář zakrývá, ještě sem se odvažuješ? (Odvrací se od něho.)

Hyacint (truchlivě). Jak strašná jest paní obžaloba Tvá! Mniš, že schopen jsem ve tvář mi vržených činů? Nedůstojnoť by bylo mne na obvinění také odpovídati, avšak věz paní, že v pohnutých dobách, o nichž jak se zdá strannicky Jsi zpravena byla, zboží vlastního jsem toliko hájil, a lesk i moc rodu Jagellovského, z něhož po přeslici pocházeti za čest soubě pokládám, ostříhati jsem pomáhal!

Eléna (důrazně). Znáš pane z Pileckých vzněšených nauk božských? Kdo není při mě, stojí proti mě, hlásá se v nich. A kdybych tvrzení Tvému i víry dala, pak duše má děsí se Tebe, neb nepohnul's chrabrych pázi Svých na prospěch věci spravedlivé. Podá a zaslíbila dcera husitská již ruku muži, jenž jí hoden jest! Jindřich

Wriothesley, hrabě ze Southamptonu a pán na Tichfiedu, velmož anglický a sloup trůnu královského spřízněný s rodem našim, horlivý obrance a rozmnožovatel uhnětené drahé víry naší, stkvělým poselstvím o ruku mojí zastal a byla mu ochotně přislíbena. Z toho vidíš pane, že' dálné cesty na Kokořín zbytečně vážil, a proti učiněnému slibu Svému sám se vrátiti musíš na teploci ještě krví nasáklou půdu polskou.

Hyacint (rozechvěně). Tos' tedy učinila paní? Zelený strom nadějí mých touto chvíli uvalil, květu na něm, díky nevěře Tvé, nikdy as nebylo. Stěží však utajíš přede mnou přičinu zpronevěry Své, znám ji a sdělím ji s Tebou. Lichotivější pro Tebe býti paní anglickou, než zváti se šlechticnou Polsky. Víra jest Ti pak k tomu jen vhodným pláštikem.

Eléna (kladouc pravou ruku na prsa, pokročí k němu). Ty odvažuješ se pane, podezívat mne, paní celou vřelostí srdce svého čistému evangeliu oddanou? Pane rytíři, děkuji nyní Bohu, že v čas odvrátil mne od muže ruky mé nehodného. Jsem věrnou dcerou nohami šlapané čisté víry naší.

Hyacint (ohnivě, uhodí na jílec kordu). A já poslušný syn církve římské a nadšený vyznávač pod jednotnou způsobou přijetí božského, v iehož žilách krev světice Jadvygí proudí pravim Tobě paní kacířská, že k poslušenství této církve Tě donutím!

Eléna (rukou ukazuje ku dveřím). Odejdi pane, a nech děli nás od sebe prostora co nejrozsáhlější! Po-kládej za štěstí, že' samu mne pohaněl, jinak by otec můj mečem uzavřel ta ústa ziolajná. (Odvrací se od něho a zakrývá tvář.)

Hyacint (vzrušeně). A já protkl bych to šalebné srdce otcovské, jež dceři své, ve spolku s knězem kacířským krutou pravnevěru na milujícím srdeci poradilo, a k dosažení podlého činu ani nepravidlivých a zlomyslných zvěsti se neštítilo. (Ukloní se a odchází. Opona padá.)

(Dokonč.)

Konec druhého dějství.

VÍTĚZSTVÍ ŽIVOTA.

VZPOMÍNKA

(Pokrač.)

„Schvaluji úplně vaš úmysl,“ pravil staniční přednost dráhy N—ské k mladému úředníku před ním s listinou, patrně žádostí v ruce stojícímu. „Vaše vzdělání zajisté vám vždy zabezpečí lepsí život. Věřím, že nemůžete s dosavadní službou stačit,“ kýval starší, avšak dosud statný chéf stanice B, „ale ani mě se lépe nevede při mých osmnácti létech služby! Časy jsou zlé, nikde opravdu nic k dostání, avšak máte-li na straně jiné jak pravíte, postavení zabezpečené, pak, jak jsem již řekl, s vám souhlasím.“

Na tak zdánlivě upřímnou, od srdce jdoucí radu,

podal mladý muž s lehce třesoucí se rukou listinu přednostovi a děkuje odcházel.

Kdyby byl však viděl škodolibý, vítězný úsměv přednosti a rychlý let písma na aktě tom, "pak spěšné zaobalení s ostatními spisy do obálky, jak v obavě, aby v poslední chvíli o propuštění žádající úředník listinu, jeho další osud rozhodující, zpět nevztáhl, byla by zajisté ochladla vnitřní vděčnost jeho za přátelskou radu."

Jaká to příležitost dostati syna na uprzedněné místo!

Zatím co přednosta v radostném rozechvění, sebrav čepici, do prvého poschodi nádražního domu spěchal, kde ihned rodinná rada, sestávající z paní přednostové, jejížto červený obličej zřejmě náklonnost k opojným nápojům dosvědčoval, pak ze dvou, ve stylu vznešenosti vychovaných dcer, na brnkání klavíru a stébetání několik francouzských vět obmezeném, a konečně zmíněného již syna přednosta Maxe, předčasně z příčin na snadě ležících ze středních škol vyloučeného, as osmnáctiletého mladíka vyžilého zevnějšku, zasedala, seděl onen mladý úředník v kanceláři skloněn nad svou prací, a jen hluboký dech přerušoval ticho kolem panující.

Byl oděn v temně modrý služební kabát se zlatou ozdobou, který těsně k jeho vnadnému tělu přiléhal; obličej pak, vzrušen vyprávěnou shora událostí, byl nápadně bledý a působil v pološeru kanceláře temného odpůldne listopadového zvláštním dojmem.

Klement z Lhoteckých, jak se totiž jmenoval, byl protivou ostatních staničních úředníků, kteří sedíce u svých psacích stolů v druhé kancelářské místnosti, pokušovali a zábavy včerejšího večera prožilé navzájem přetřásali. Byl sice starší o rok, dva a možno i více, vedli však z pravidla konversaci, jež život zřízeneců drah, byť i vyšších sfér, s malými čestnými výjimkami tak často pravdivě karakterisuje. Pan z Lhoteckých nesúčastnil se nikdy kluzkých oněch povídáček, začež se mu sem tam od úředníků, fakultativně jen službu ve stanici co zástupci vykonávajících, útrpného úsměvu dostalo, jakým blaseované naše století osoby, nepodléhající všeobecné demoralisaci, zhusta daří; znalejší však věci chovali jej u jisté úctě, která nevadila občas zomyšlné jich kritice.

Pan z Lhoteckých slučoval dobrotu srdce s jemným vkusem, která v naší době tak málo mladých lidí, zejména silného pohlaví krášlí; zevnějšek odpovídá přesně vnitřku bytosti jeho, a jsou-li u mnohých vlastnosti tyto více z vypočítavosti známý, u něho byly základy vychovávacími. Přibledlý, avšak svěžestí nepostrádající obličej s jemně červenými rty, oživovalo dvě krásných, ale melancholicky hledících očí a rýsoval se v něm podruhé vzněšený znak rodu jeho.

Než ani dobrota srdce, ani jímající vzezření jeho nedovedly pohnouti osud jeho k útrpnosti. Vzdor mládí prodělal trpkou školu života, počínaje létem čtrnáctým. Rodiče, otec jeho, malý úředník dráhy se skrovými příjmy, které na uchování skrovné domácnosti a společenského postavení tak tak stačily, za šťastna se pokládal, že syna svou skrovou protekcí dostal pod střechu dráhy, a tak servilního postavení naproti svým

krevním přátelům, kteří namnoze vysoké státní úřady zastávali, a Klementovi ku dosažení skvělého postavení nápomočni býti mohli, zaujati nemusil; doufal, že povinností otcovské náležitě dostál a že mu bude Klement vděčen.

Podivil se však velice zaražení synovu při zvěstování této radostné, jak se domnival noviny, ačkolik kdyby byl vychování Klementa, které železnou pěstí vedl, důkladnému podrobil zkoumání, byl by spatřil jen následky bezohlednosti své, která Klementovi přísný, pro praktický život v šumném pohyblivém světě prázdnou cenu nemající, odloučený mladý věk beze všech jeho sebe nevinnějších radostí diktovala, a tak přirozeným způsobem nechuf a ošklivost ku všemu rychlému a hlučnému vštepovala. A když přišel na studie do hlavního města, ještě tam bdělá přísnost otcovská doveďa syna až přes příliš požitkům velkoměsta oddáliti. Nelze upříti, že starým pánum třebas i dobré míněná, až příliš ostrážitá starost zhoubný účinek na citlivou duši Klementovu mítí mísila. V pozdějších létech, když otec částečně ustal od zasadování ve společenské styky Klementovy, a nyní i sám syna ku návštěvě té neb oné zábavy nutil, utíkal se tento ku svým knihám; jedinou toliko zábavu, návštěvy divadla a koncertů nemíjel. Akademická hodnost zdála se mu cílem nejvyšším. Matka Klementova, výtečná to paní, která s bolestí povzdechem předčasnou zádumčivost a únavu synovu při pobytu jeho doma bystrým zrakem svým pozorovala, avšak vůli svého manžela čeliti nedovedla, trpěla mnoholetým neduhem, jenž v čase, kdy Klement vysoké učení Pražské měl navštěvovati tou měrou se zhoršil a tak mnohó materiellních obětí vyžadoval, že bylo nemožno, onoho na dále vydržovati. Starý pán z Lhoteckých nebyl na rod svůj, který čítal dosti slavných předků v české historii a až do začátku čtrnáctého století zpět sáhal, nikterak hrd; za žádnou však cenu světa nepodrobil se ku prosbám o přímluvu, která by byla dovršení studií synova pravděpodobně umožnila. Byl to muž nanejvýš spravedlivý a dobrý, ku své rodině však neúprosně přísný.

(Pokračování.)

Pp. abonentům časopisu „Herald“.

Prosíme všechny pány odběratele o zaslání předplatného jakož i o laskavé doporučení našeho časopisu, rovněž i historicko-genealogického spolku »Herald« v Praze, jehož činnost časopis nás ku přání pp. spolkových členů nyní výhradně podporovati bude. Chorobou vydavatelovou opozděno vydání 2. čísla časopisu, což tuto ku vědomosti slouží; 3. číslo vyjde dne 14. t. m. Rodopisné a heraldické články obsahováti budou příští čísla. Spolek »Herald« zamýšlí zřídit starožitnické sbírky a knihovnu, i prosí o blahovolnou podporu veškerých přátel starožitnosti. Dary starých predmětů, jako: nábytku, nádobí, obrazů, mincí, listin, kněh starých i doby nové a j. vděčně budou vydavatelem t. l. přijímány a jména pánu dárců postupně uveřejňovány.